

Mijn column nummer 287

Donkere dagen, donkere aarde

Over het neerstorten van de vlucht MH17 in de Oekraïne is al veel geschreven. Uit respect voor de slachtoffers, hun nabestaanden, onze beslissers en alle hulpverleners wil ik daar graag nog wat aan toevoegen.

De beelden van de prachtige uitgestrekte velden met graan en zonnebloemen stonden in schril contrast met het onbeschrijflijke leed.

Niet voor niets staat Oekraïne ook wel bekend als de graanschuur van Europa. Maar liefst 80 procent van het landoppervlak wordt in beslag genomen door landbouw. En 20 procent daarvan bestaat uit zwarte aarde. In de internationale literatuur wordt daarvoor de Russische term chernozem gebruikt. Het is een zeer donkere grond, rijk aan organische stof, die zich in löss heeft kunnen ontwikkelen in een betrekkelijk regenrijke steppe. Afgestorven delen van de grasvegetatie zorgden voor een rijke ontwikkeling van humus. In de Oekraïne kan die tot maar liefst 6 meter diepte voorkomen. De chernozem is daardoor zeer vruchtbaar. Dat is aan de beelden te zien.

Toch kwamen ruim tachtig jaar geleden miljoenen inwoners van de Oekraïne om van de honger. De droogte van 1931 en de extreme regenval van 1932 zorgden voor slechte oogsten. Falend Sovjetbeleid zou de crisis hebben verergerd. De quota die de boeren aan de staat moesten afstaan bleven te hoog in verhouding tot de opbrengst. Veel inwoners van de Oekraïne geloven dat de hongersnood bewust was veroorzaakt, om de bevolking uit te roeien.

Tegen deze achtergrond is de positie van de Oekraïne misschien wat beter te begrijpen.